

ויקומו פתאום להתגולל

עליהם ביום השבת ויאמרו להם: עד אנה מאנתם לשמוע בקול המלך קומן נא וצאו מזה ועשו את מצותיו וישבתם בטח: ויענו ויאמרו לא: נצא כי את דבר המלך לא נעשה ואת השבת לא נחלל: ויגשו אל המערכה ויערכו כלי מלחמה לקראתם: והאנשים אשר בקרבה לא הרימו את ידיהם לירות אבן או לסכור את פיה: ויאמרו אליהם נמותה הפעם בנקיון כפנו והשמים והארץ עדים בנו כי בזדון תהרגונו, ויפלו עליהם ביום השבת ויחרגו כל אשר במערה וימותו הם ונשיהם וטפם ומקניהם: ויהיו המתים כאלף איש: ומתתיהו ורעיו שמעו את הדבר ותצר להם מאד: ויאמרו איש אל אחיו אם עשה נעשה כאשר עשו אחינו לבלתי התיצב לפני הגוים. בעד נפשנו ותורתנו עוד מעט והשמדנו: ויועצו כלם ביום ההוא לאמור אם הלחם ילחמו אויבינו בנו ביום השבת ויצאנו לקראתם ועמדנו על נפשנו ולא נמות כמות אחינו במערות.

(ספרי במדבר פ"א)

"באותה שעה, כאשר ראו בני מתתיה כי

נהרג יהודה, שבו ויבואו אל אביהם. ויאמר להם: למה שבתם? ויענו ויאמרו: על אשר נהרג אחינו אשר היה חשוב ככולנו. ויען מתתיה אביהם ויאמר: אני אצא עמכם ואלחם בעמם פן יאבדו בית ישראל, ואתם נבהלתם על אחיכם?! ויצא מתתיה ביום ההוא עם בניו וילחמו בעמם. ואלוקי השמים נתן כל גיבורי העמים בידם, ויהרגו בהם הרג רב כל ואתו חרב וכל מושכי קשת שרי החיל והסגנים, לא נותר בהם שריד, וינוסו העמים למדינות הים. ואלעזר היה מתעסק להמית את הפילים ויטבע בפרש הפילים. וכאשר שבו, בקשוהו בין החיים ובין המתים ולא מצאוהו, ואחר כן מצאוהו אשר טבע בפרש הפילים. וישמחו בני ישראל כי ניתנו בידיהם שונאיהם, מהם שרפו באש ומהם דקרו בחרב ומהם תלו על העץ".

(תנ"ך אג' אג' אג' אג')

נפגשים כאן ברגשות שלכאורה סותרים זה את זה. מצד אחד הצער, ההלם והתדהמה על כל מי שנהרג על קידוש השם, על כל מי שנעדר בנוראות הקרב, אך יחד עם זה באה הטענה: נבהלתם?! מה פתאום נבהלתם? אנחנו נלחמים פה על קיום בית ישראל, ואתם נבהלים?! ואפילו על אבדן יחיד ומיוחד כיהודה. ועל אלעזר כתוב, שמצאוהו "אשר טבע בפרש הפילים", ומיד אחר כך – "וישמחו בני ישראל". צריך לעכל את הדברים, צריך לברר את הדברים בעומקם ובאמיתותם – מה עניינם של הרגשות השונים המתעוררים בעיתות מלחמה, אשר באמת, בהופעתם היותר שלמה אינם סותרים, אלא בונים ומשלימים זה את זה.

צריכים גם לברר לעצמנו ולעקור משורשם כל מיני ספיקות על תכלית מלחמותינו בכלל, וזו האחרונה בפרט. צריכים לברר את כל השאלות, הספקות והחולשות שהתעוררו על ענינה של מלחמה, על כל ההרג שהיא מביאה עימה, ומתוך כך להסתכל הסתכלות מעמיקה על עצמנו ועל המתנגדים לקיומנו ולשלמותנו בארץ עצמאותנו.

(היום 23 במרץ 1968 - יולדת קצת מלאכה)

יד. חומת יריחו שנבלעה, והא נפלה דכתיב ותפול החומה תחתיה, כיון דפותיה ורומיה כי הדדי נינהו משום הכי אבלעה בלועי. המלחמה הראשונה שנלחמו ישראל בכבוש הארץ העיקרית, מלחמת יריחו, הוצרכה להיות לה ערך ציור כללי, על יחש ההסמך על הנס עם חריצות והשתדלות של עצמה וגבורה, שגם אלה הם משמשי תקומת האומה הדרה וכבודה, ועם זה כל שאיפותי הרמות בגאון ד'. ע"כ היתה ההוראה, שאמנם רק בזה המצב יצדק ההעזר בניסים, במקום שאין יד ההשתדלות וגבורת אדם מגעת שם, ע"ז יועילו הניסים, להודיע כי ד' אתנו, וגם במקום שכבר פס כל עזר מצד הטבע תשועת ד' תשגיבנו.

וההסמך על ניסים באופן כזה, מוסיף רוח אומץ וגבורה, ומקנה עז נפש עם שלימות בטחון ואמונה בצור ישעינו יתברך שמו. אמנם במקום שגבורה וחריצות גבורי מלחמה תוכל להגיע למטרת החפץ, חלילה להתרפות בבטחון ניסי. בטחון כזה מביא מורך לב ועצלות ושקיעת רוח הגבורה, שהוא חסרון לאומי גדול מאד. ע"כ בחומת יריחו אם היתה הכבישה הניסית ע"י נפילה שהוא דבר שאפשר להעשות כזאת גם ע"י חריצות וגבורה בהמשך זמן, או לא היתה מתבארת יפה מקום שימוש הניסים בהתקומה הלאומית. אמנם כאשר נבלעה, הבליעה היא פעולה ניסית שאי אפשר לה להעשות כ"א בלג ובידי שמים, למדנו צורת הניסים ושימושם הראוי, שעלינו לקוות עליהם רק במקום קוצר יד ההשתדלות והחריצות הלאומית. אבל במקום שאפשר ע"פ אופנים מוסריים נאותים לחלץ כח ולעמוד בעצה וגבורה לתשועתנו הלאומית, חלילה לנו שיחלישו זכרון הניסים את גבורתנו הכללית. ופותיה ורומיה, המבואר שהיה בודאי בתכלית החוזק, חוזק הרחב גרם שאי אפשר הי' להפילה ע"י כל אבני קלע וכריש' הנהוגים במלחמה טבעית. הרום הי' ג"כ גדול עד שאי אפשר הי' גם לגבורים היותר מצויינים בגבורתם הגופנית לדלג שור ולהבקיע באופן זה אל העיר. ובמקום שאולת יד הגבורה הגופנית והמעז הוייני, שהוא כולל הכוחות הטבעיים הדרושים לתקומת לאם. כח הגוף וכשרון חכמה ומחשבה, שראשיתה, תודע בחכמת חרש וחושב², בעת לחם שערים³ בכלי משחית להשתמש בהם להגדיל העצמה במקום שהגבורה הגופנית הפשוטה כבר אזלת ידה. רק במקום שאלה הכללים של התגבורת העצמית וענפיהם התלויים בהם לא יוכלו להועיל, או יראה לנו צור ישראל חסדו להושיענו באורח נס ופלא, כאמור⁴ "ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע".

(אין א"י פרסום ה' ע"ה 251)